

SEY Suomen eläinsuojelu
Toni Lahtinen, pyyntö 9.12.2019

LAUSUNTO

SEY Suomen eläinsuojelun virkaeläinlääkäreille 2019 tekemän verkkokyselyn tuloksista ja aluehallintovirastolle esitetyistä kysymyksistä

Etelä-Suomen aluehallintovirasto (ESAVI) toteaa verkkokyselyn tuloksista:

Ei ole yllättävää, että yhteistyö poliisin kanssa joko Helsingin poliisin tutkintaryhmän tai Ankkurimallin mukaisena koetaan hyväksi eläinsuojeluvalvontaa tekevien parissa. Tiivis yhteistyö lisää eläimiin kohdistuvien epäkohtien korjaamisen tehokkuutta, joustavuutta ja turvallisuutta. Poliisi koetaan selvästi erittäin merkittävänä turvan tuojana hankalammissa eläinsuojelutapauksissa. Kiinteä yhteistyö eläinsuojeluvalvojen ja eläinsuojelutehtäviin erikoistuneiden poliisien välillä olisi ilman muuta kokeilemisen arvoinen toimintatapa kaikilla alueilla.

Rikostutinnan tehostumisen lisäksi olisi vakavissa ja pitkittyneissä jutuissa tärkeää, ettei juttu pysähdy myöskään syyttäjän pöydälle. Koko ketjun on oltava tehokas, ja myös syyttäjällä on oltava riittävä asiantuntemus ja motivaatio eläinrikosten kohdalla. On myös paljon eläinsuojelurikkomuksia/rikoksia, joissa jo yksin suora sakotuskäytäntö tehostaisi toimintaa. Tämän toteutumiseen poliisin asiantunteva yksikkö olisi arvokas.

Ankkurimalliin kuuluva fyysinen samassa paikassa työskentely on varmasti hyväksi asioiden hoidolle, mutta ei liene aivan välttämätön digitaalisen yhteydenpidon aikakautena. Mahdollisuus istuttaa eri viranomaisia samaan toimistoon (joko poliisiin tai valvontayksikön) toteuttaa kuitenkin erinomaisen hyvin valtionhallinnon nykyistä tavoitetta toimia ilmiölähtöisesti, kussakin tilanteessa vaikuttavasti ja hyödyntäen viranomaisten välistä yhteistyötä antamalla organisaatioiden rajojen tätä vaikeuttaa. Tavoite on ilmaistu Avien ja ELYjen yhteisessä strategiassa 2020-2024 ja lienee yleisemminkin valtionhallinnon tavoitteena.

Kysymys 1 – Onko ESAVIN Organisoituneeseen tai maantieteelliseen asemaan liittyen olemassa joitain sellaisia seikkoja, jotka olisi erityisesti otettava huomioon harkittaessa eläinsuojelupoliisimallin valtakunnallistamista?

ESAVI ei näe oikeudellisia esteitä mainitun kaltaiselle yhteistyölle. Toki toiminnassa on aina muistettava kunkin rooli joko valvojana tai rikoksen selvittäjänä. Aluehallintovirastoilla on yhtäläinen oikeus valvoa eläinten hyvinvointia alueellaan kuin kunnallisilla virkaeläinlääkäreillä. Poliisin kanssa tehtävä yhteistyö tulisikin ulottaa tilanteen mukaan koskemaan myös aluehallintoviraston läänineläinlääkäreitä.

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO
Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

puh. 029 501 6000
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarlin katu 15

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9

Kouvolan toimipaikka
Kauppamiehenkatu 4

Etelä-Suomessa eläinsuojeluvalvonnan tehtävät ovat varsin selvästi jaettavissa pääkaupunkiseudun ja muiden suurten kaupunkien alueilla etupäässä seura- ja harraste-eläinten suojeluun ja toisaalta maaseutumaisilla alueilla tuotantoeläinten eläinsuojeluun. Etelän suuri väestömäärä tuo omanlaisiaan haasteita myös eläinsuojeluvalvontaan ja ennen kaikkea lisää eläinsuojeluvalvontatehtävien määrää.

Eläinsuojeluvalvonnan määrät vaihtelevat vastaavasti alueittain, esimerkiksi 2018 Elite-rekisterin mukaan epäilyyn perustuvia eläinsuojelutarkastuksia tehtiin Uudellamaalla 1441 ja muissa maakunnissa (Kanta-Häme, Päijät-Häme, Kymenlaakso, Etelä-Karjala) 130 – 364 tarkastusta kussakin. Tiedossamme ei ole, kuinka moneen liittyi eläinsuojelurikostutkintaa. ESAVIN alueella on yhteensä 18 kunnallista valvontayksikköä jakaantuneina viiteen maakuntaan. Näiden osalta valtion tahtotilana on päästä suurempiin yhteistyöalueisiin tulevien hallintouudistusten myötä.

Johtuen sijainnista, ESAVIN alueella on paljon eläinten laittomaan maahantuontiin liittyvää valvontaa sekä EU:n sisämarkkinoilta (Helsingin satama tärkeimpänä, yhteistyö valvontayksikkö - ESAVI) että kolmasmaatuontina (Venäjän raja, yhteistyö valvontayksikkö - Ruokavirasto) tulevien eläinten osalta.

Kysymys 2 – jos valtio kokeilisi Ankkuri-mallia joidenkin poliisilaitosten alueilla: millä alueilla tätä kannattaisi kokeilla? Kokeilu ESAVIN alueella?

Poliisin resursseja ajatellen sekä tehokkaan toiminnan kannalta voi olettaa, että eläinsuojelutehtäviin keskittyvien poliisien olisi hyvä toimia laajemmalla maantieteellisellä alueella, joka tarkoittaisi useamman valvontayksikön (ja kenties poliisilaitosten) kanssa toimimista ja mahdollisesti toimivalta- ym. hallinnollisia järjestelyjä. Tulevissa kokeiluissa olisi hyvä ottaa mukaan pohdintaan tarpeeksi laajojen alueiden yhteistoiminnan järjestäminen – näin selviäisi millaisia lainsäädännöllisten tai toiminnallisten esteiden purkua asiaan liittyy.

Helsingin poliisin tutkintaryhmä on jo toiminnassa, jossa kokeilua ei kannattane järjestää. ESAVI ei näe alueidensa välillä oleellisia eroja sen suhteen, missä erityisesti olisi kokeilu hyvä järjestää. ESAVIN alue ei nähdäksemme poikkea muista AVI-alueista muuta kuin edellä mainittujen seikkojen vuoksi.

3. Moni virkaeläinlääkäristä kokee voimattomuuden tunteita – mitä tälle asialle tulisi tehdä?

Eläinsuojeluvalvonta on raskasta ja riskialtista työtä, jossa joutuu kohtaamaan jatkuvasti myös hankalia ja vaarallisiksi koettuja asiakkaita. Usein hankalat tapaukset pitkiävät ja helposti tulee tunne, että eläinten hyvinvointiin ei voi paljoa vaikuttaa valvonnan keinoin. Poliisin (varsinkin eläinsuojelutehtäviin erikoistuneen) tuki virka-apuna paikan päällä ja toisaalta rikosprosessin tehokkaana toteuttajana auttaisi huomattavasti tilannetta sekä turvallisuuden tunteen että menetelmällisen tehokkuuden kautta.

Nykyisin on parityöskentelyyn vain harvalla valvontaeläinlääkärillä mahdollisuutta, eikä työyksikössä välttämättä ole muilla työntekijöillä tai esimiestasolla ymmärrystä siitä, mitä kaikkea valvontaeläinlääkäri kohtaa työssään. Ammatillinen yksinäisyys on tosiasia ja vastuu on raskas. Työnkuvan liiallisen kuormittavuuden takia menetetään pysyvästi tai väliaikaisesti kokeneita viranhaltijoita eri työtehtäviin. Tämä sekä työntekijöiden vaihtuvuus rasittaa koko työkenttää, mukaan lukien aluehallintovirastot ja poliisi.

Työnantajan on tunnistettava valvontatyön ominaispiirteet ja järjestettävä tarpeen mukaan tukea esimerkiksi työterveyshuollon avulla. Työnantajan vastuulla on luonnollisesti myös riittävien resurssien järjestäminen valvontatyöhön, jotta työtaakka ei muodostu kohtuuttomaksi virkamiehille.

Eläinsuojeluvalvonta on säädetty valtion tehtäväksi ja siten resurssoitu aluehallintovirastojen kautta

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO
Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

puh. 029 501 6000
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarlin katu 15

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9

Kouvolan toimipaikka
Kauppamiehenkatu 4

tulevasta eläinlääkintähuollon määrärahasta. Virkojen perustaminen ei siten ole valvontayksikön ole täysin päätösvallassa, vaan on riippuvainen valtion määrärahan riittävydestä – mikä ei käytännössä ole vastannut resurssitarvetta.

Hyvät verkostot eläinsuojeluvalvontaan osallistuvien kesken (valvontayksiköt, aluehallintovirastot, Ruokavirasto sekä eläinsuojelujärjestöt) ovat tärkeitä tuen antajia.

ESAVIn läänineläinlääkäri, jolla on työnohjaajan koulutus, on muutaman vuoden ajan järjestänyt valvontaeläinlääkäreille vapaaehtoista työnohjauksellista tukea pienryhmissä, jossa nämä voivat jakaa valvontatyöhön liittyviä kokemuksia ja keskustella asioista kollegoiden kesken. Saatu palaute on ollut positiivista.

Kysymys 4 – kunnallisten valvontaeläinlääkärien määrä ESAVIN alueella

Valvontaeläinlääkärien virkoja on 20, mutta näistä osa on osa-aikaisia. Tällä hetkellä viroista 16 on täytettyinä.

Läänineläinlääkärit ovat kommentoineet lausuntoa.

Ympäristöterveydenhuollon yksikkö, päällikkö

Eila Kaliste